

Algemeen (samengevat)

Een Physician Assistant heeft een brede medische basiskennis en is gespecialiseerd in het bieden van geneeskundige zorg binnen een deelgebied binnen de geneeskunde. De taken van een PA liggen op het medische terrein (cure) en omvatten het onderzoeken, diagnosticeren, behandelen en begeleiden van patiënten met veel voorkomende aandoeningen binnen een bepaald medisch specialisme, het geven van onderwijs, het bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek en het (mee)organiseren van de medische zorgketen voor patiënten ter bevordering van kwaliteit en continuïteit van zorg.

De PA werkt op basis van de landelijke richtlijnen en standaarden van de medisch wetenschappelijke vereniging en de daarvan afgeleide protocollen, zoals die ook gelden voor de geneeskundig specialist. Binnen deze kaders neemt de PA zelfstandig beslissingen omtrent de diagnostiek en behandeling van patiënten. In de dagelijkse praktijk kan de PA een beroep doen op intercollegiaal overleg en vakinhoudelijk advies van een geneeskundig specialist.

De PA is op basis van Artikel 3 van de wet Big een beschermd titel die gevoerd mag worden indien de opleiding Master Physician Assistant (MPA) succesvol is afgerond en registratie in het BIG-register heeft plaatsgevonden. Een PA is op basis van artikel 36 wet BIG zelfstandig bevoegd, mits bekwaam, tot het verrichten van een aantal voorbehouden handelingen en het voorschrijven van UR-geneesmiddelen. De bevoegdheidsgrenzen van de PA worden bepaald door de functionele afspraken met de geneeskundig specialist waarmee de PA een samenwerkingsverband heeft, de beleidskaders van de gezondheidszorginstelling, de opleiding c.q. de eigen bekwaamheid en de wettelijke bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden.

Naast het BIG-register is het binnen de beroepsgroep gebruikelijk ingeschreven te staan in het Kwaliteitsregister Physician Assistants. Hier geldt iedere vijf jaar een herregistratie op basis van praktijkervaring (min 16 uur per week gemiddeld) en nascholing (200 uur).

Opleiding

Physician Assistants zijn op masterniveau opgeleide medische zorgprofessionals die werkzaam zijn binnen een deelgebied van de geneeskunde. Gedurende de 2,5 jarige duale masteropleiding verwerft de PA een brede geneeskundige basiskennis. Tijdens de opleiding komen diverse leerlijnen aanbod:

- Klinisch redeneren: ontwikkelen van medische kennis via o.a. casuïstiekopdrachten.
- Medisch handelen: ontwikkelen van medische deelvaardigheden in deelpractica en via leeractiviteiten op stage- en werkplek.
- Wetenschap en onderzoek: kennismaken met principes, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek.
- Persoon en beroep: ontwikkeling van de attitude en het leervermogen om zich als professional op masterniveau blijvend te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het PA-beroep.
- Werkplek en organisatie: ontwikkeling van de (werkplekgebonden) vaardigheden om als PA zelfstandig en als teamlid optimaal te kunnen functioneren in de snel veranderende gezondheidszorgcontext.
- Zie hierbij ook het Landelijke opleidingscompetentieprofiel zoals opgenomen op www.zorgmasters.nl

Informatie Physician Assistant

Tijdens de duale opleiding ontwikkelt de PA ook specifieke medische bekwaamheden binnen het specialisme en de werksetting waar deze werkzaam is. Door verschil in werksetting/organisatie kunnen de specifieke medische bekwaamheden verschillen tussen PA's. Gemiddeld genomen is de PA tijdens zijn opleiding 2 dagen aan het werk binnen de praktijkinstelling, loopt hij/zij 2 dagen per week stages bij andere specialismen en wordt 1 dag in de week scholing aan de hoge school gevolgd.

Na het afronden van de opleiding voldoet de PA minimaal aan volgende competenties:

1. **Medisch deskundige.** De Physician Assistant is medisch breed opgeleid en verricht zelfstandig duidelijk omschreven medische taken binnen een deelgebied van de geneeskunde.
2. **Communicator.** De Physician Assistant legt contact en onderhoudt op doelmatige en zorgvuldige wijze een relatie met patiënten, is betrokken bij de patiënt, collegae en andere zorgverleners.
3. **Organisator.** Als organisator zorgt de Physician Assistant voor een georganiseerde en adequate uitvoering van het (eigen) werk en het leveren van een bijdrage aan de coördinatie en continuïteit van medische zorgprocessen.
4. **Samenwerker** De Physician Assistant werkt constructief en doeltreffend samen met anderen tijdens de uitoefening van het beroep.
5. **Onderzoeker** Als onderzoeker past de Physician Assistant de principes van Evidence Based Practice toe in de patiëntenzorg op diens medische werkterrein en zorgt voor kennisdeling hiervan.
6. **Gezondheidsbevorderaar** Als gezondheidsbevorderaar gebruikt de Physician Assistant zijn deskundigheid en invloed om gezondheid, welzijn en veiligheid te bevorderen van individuele patiënten, en in beperkte mate van gemeenschappen en bevolkingsgroepen.
7. **Professional** De Physician Assistant (PA) streeft naar een doelmatige en efficiënte uitvoering van de beschreven beroepsrollen conform geldende ethische standaarden. De PA is daarbij autonoom en neemt verantwoordelijkheid voor het eigen functioneren en de eigen ontwikkeling.

De brede geneeskundige basis biedt de PA de mogelijkheid om zich na de opleiding ook in andere specialismen te ontwikkelen en werkzaam te zijn.

Verdere uitwerking van deze competenties en de minimale voorwaarden waaraan een PA moet voldoen, staan beschreven in het competentie- en beroepsprofiel van de PA.

Zie: <https://www.napa.nl/dl-file.php?file=2017/11/NAPA-Beroepsprofiel-2017.pdf>

Juridisch kader uitvoering handelingen PA

Wet BIG

De Physician Assistant is na een experimenteerperiode per 1 september 2018 opgenomen in de Wet BIG, artikel 3 beroep. Voor de PA 's die in het BIG-register vermeldt staan, geldt dat ze:

- een wettelijk beschermde beroepstitel hebben;
- zelfstandige bevoegdheid hebben voor het uitvoeren van bepaalde voorbehouden handelingen (art 36);
 - het verrichten van heelkundige handelingen;
 - het verrichten van katheterisaties;
 - het geven van injecties;
 - het verrichten van puncties;

Informatie Physician Assistant

- het verrichten van electieve cardioversie;
 - het toepassen van defibrillatie;
 - het verrichten van endoscopieën;
 - het voorschrijven van UR-geneesmiddelen.
- vallen onder het tuchtrecht

Deskundigheidsgebied PA

PA's kunnen (voorbehouden) handelingen uitvoeren die tot hun deskundigheidsgebied behoren. Dit kan verschillend zijn per deelgebied waarin men is opgeleid en dit kan verschillen per individu.

Staatsblad 2018, 130 art 5: Besluit opleidingseisen en deskundigheidsgebied Physician Assistant:
"Tot het gebied van deskundigheid van de physician assistant wordt gerekend het verrichten van handelingen op het deelgebied van de geneeskunst waarbinnen de physician assistant is opgeleid. Deze handelingen omvatten het onderzoeken, behandelen en begeleiden van patiënten met veel voorkomende aandoeningen binnen dat deelgebied van de geneeskunst"

Tot de handelingen behoren:

- a. het onderzoeken en beoordelen van een patiënt en het op basis van de verkregen gegevens stellen van een diagnose en het opstellen van een behandelplan;
- b. het uitvoeren van het behandelplan en het daartoe verrichten van gangbare medische handelingen;
- c. het verrichten van handelingen waartoe de physician assistant op grond van artikel 36 van de wet bevoegd is; **
- d. het stellen van indicaties en het herkennen van complicaties van medische handelingen en verrichtingen en het daarop anticiperen;
- e. het verlenen van spoedeisende hulp, het bewaken van vitale lichaamsfuncties en waar nodig het treffen van maatregelen ter herstel daarvan;
- f. het verwijzen naar, consulteren van en samenwerken met artsen en met andere gezondheidszorgmedewerkers;
- g. het geven van advies, voorlichting en het verlenen van preventieve zorg.

**

De voorbehouden handelingen genoemd onder artikel 36 kunnen worden verricht voor zover het betreft:

- a. handelingen van een beperkte complexiteit;
- b. routinematige handelingen;
- c. handelingen waarvan de risico's te overzien zijn;
- d. handelingen die worden uitgeoefend volgens landelijk geldende richtlijnen, standaarden en daarvan afgeleide protocollen.

Uitvoering handelingen PA

De PA verricht werkzaamheden binnen de het specialisme/ deelgebied en heeft een samenwerkingsovereenkomst met minimaal één specialist en/of de zorginstelling waar men werkzaam is. De bevoegdheidsgrenzen van de PA worden bepaald door de functionele samenwerkingsafspraken met de specialist met wie de PA een samenwerkingsverband heeft, de opleiding c.q. de eigen bekwaamheid en de wettelijke bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden. (beroepsprofiel). Voor deze functionele afspraken kan een door de Federatie Medisch Specialisten en NAPA ontwikkeld werkformulier Implementatie taakherschikking PA gebruikt worden. Zie bijv: <https://www.napa.nl/thema/taakherschikking/>

Verantwoordelijkheid PA

De PA is persoonlijk verantwoordelijk voor de door hem uitgevoerde werkzaamheden. Hierbij kunnen protocollen, richtlijnen, regels, normen en waarden dienen als leidraad, maar deze kunnen hem niet ontslaan van zijn eigen individuele verantwoordelijkheid. De PA, die bekwaam is om de deeltaken zelfstandig uit te voeren, draagt derhalve de verantwoordelijkheden voor het uitvoeren van deze taak binnen de kaders die lokaal zijn overeengekomen. De PA heeft een eigen verantwoordelijkheid voor zijn medisch handelen en is hierop tuchtrechtelijk aan te spreken. De PA dient te allen tijde de grenzen binnen zijn deskundigheidsgebied te respecteren. Ook als de PA een handeling heeft verricht in opdracht van een specialist draagt hij voor de uitvoering hiervan een eigen verantwoordelijkheid ondanks de medische eindverantwoordelijkheid van de specialist.

Voor de PA geldt dezelfde regelgeving zoals die ook voor artsen en andere zorgverleners geldt. Van toepassing zijn in ieder geval de Wet op de Geneeskundige Behandeloovereenkomst (WGBO), het Burgerlijk Wetboek, de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG), de Geheimhoudingsplicht en de klachtenregelingen van de zorginstelling waar de PA werkzaam is.

Kwaliteitsborging

Bij het herverdelen van de taken naar de PA moet het uitgangspunt zijn dat de kwaliteit van zorg van gelijk niveau blijft of beter wordt. Vanuit de beroepsvereniging worden de volgende minimale eisen gesteld:

- De PA beschikt over het diploma Master Physician Assistant van een door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) erkende hbo-masteropleiding.
- De PA staat ingeschreven in het NAPA-kwaliteitsregister en staat geregistreerd in het BIG-register.
- Door inschrijving in het kwaliteitsregister draagt de PA zorg voor het behalen van minimale kwaliteitseisen en houdt hij zich aan regelgeving t.b.v. herregistratie:
 - o De PA werkt minimaal 16 uur per week om werkervaring, zoals beschreven in het NAPA kwaliteitsregister, te waarborgen.
 - o De PA behaalt minimaal 200 uur deskundigheidsbevordering in de periode van 5 jaar.
- Met inschrijving in het Kwaliteitsregister van de NAPA conformeert de PA zich aan de NAPA-beroepscode, CRG-code en GOMA-richtlijnen. De beroepscode voor de PA is opgesteld door de Nederlandse Associatie van Physician Assistants (NAPA) en weerspiegelt de gemeenschappelijke normen, waarden en gedragsregels die gelden voor de PA.

Voor meer informatie over herregistratie zie: <https://www.napa.nl/kwaliteit-nascholing/dossiers/documenten/>